

7. juni 2023
22/02689
BJDE

Afgørelse om undtagelse vedrørende overførsel af FCR leveringsforpligtelser mellem budområder

RESUMÉ

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om Energinet Systemansvar A/S' (Energinet) anmodning af 30. november 2022 om undtagelse vedrørende overførsel af forpligtelser til at levere FCR balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige kan godkendes.

Forsyningstilsynets afgørelse skal træffes med hjemmel i Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet, der betegnes EBGL. Forsyningstilsynets afgørelse er udarbejdet i samarbejde med den svenske regulerende myndighed, da forslaget anvendesområde er LFC-området DK2 og Sverige.

Forsyningstilsynet skal vurdere, om den foreslåede undtagelse opfylder de materielle krav ifølge EBGL, herunder om metoden er ikke-diskriminerende. Forsyningstilsynet skal i sin vurdering desuden påse, at forslag til undtagelse ikke er til hinder for at formålene med EBGL nås.

Forsyningstilsynet finder, at undtagelsen ikke vil være til hinder for øget markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked for balanceringskapacitet. Det fælles marked for FCR balanceringskapacitet giver markedsaktørerne mulighed for at afsætte i det marked, der giver den største samfundsøkonomiske værdi, fremfor at være begrænset af et budområde eller en landegrænse. Dette sker ved at muliggøre udveksling og anskaffelse af FCR balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige. Forsyningstilsynet vurderer, at en undtagelse vedrørende overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem DK2 og Sverige ikke vil have en markant betydning i forhold til at fremme markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked for FCR balanceringskapacitet.

Forsyningstilsynet vurderer samlet set at undtagelsen er i overensstemmelse med reglerne i EBGL.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender Energinet Systemansvar A/S' (CVR-nr. 39314959) anmodning af 30. november 2022 om undtagelse vedrørende overførsel af forpligtelser til at levere FCR balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige.

FORSYNINGSTILSYNET
Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

Forsyningstilsynets afgørelse er truffet i medfør af Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet artikel 5, stk. 3, litra b og d, artikel 6, stk. 3, samt artikel 32, stk. 2, litra b, artikel 33, stk. 1, og artikel 34, stk. 1.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Denne sag angår Energinets anmodning af 30. november 2022 ("anmodningen") vedrørende undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark (DK2) og Sverige ("undtagelsen" eller "metoden").

Energinets anmodning indebærer, at leverandører af balanceringstjenester ikke indbyrdes kan overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området DK2 og Sverige. Leverandører af balanceringstjenester vil dog fortsat kunne overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet indbyrdes inden for et budområde, f.eks. DK2. Den balanceringskapacitet, der er genstand for metoden, er såkaldte frekvenskontrolreserver, der herefter betegnes FCR.

Forsyningstilsynet skal vurdere, om Energinets anmeldte anmodning om undtagelse kan godkendes.

SAGENS FORLØB

Energinet og Svenska kraftnät ("TSO'erne") fremsendte den 30. november 2022 en anmodning om undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige.

Anmodningen blev modtaget af den sidste regulerende myndighed den 13. december 2022, hvorefter de regulerende myndigheder, dvs. Danmark og Sverige, har 6 måneder til at vurdere forslaget i samarbejde og træffe deres nationale afgørelser.

TSO'ernes anmodning var ved anmeldelsen vedlagt TSO'ernes forklarende dokument til metoden samt et bilag. Bilaget indeholdt TSO'ernes bemærkninger til høringsvar ved den offentlige høring af udkastet til metoden. De regulerende myndigheder har endvidere den 21. marts 2023 anmodet TSO'erne om en uddybende beskrivelse af nogle forhold, som TSO'erne sendte deres svar på den 12. april 2023. Det drejer sig dels om gennemsigtigheden ved bilaterale handler og dels om begrundelsen for undtagelse for overførsel af forpligtelser mellem DK2 og Sverige.

Danmark og Sverige godkendte den 12. maj 2023 et fælles position paper om anmodningen. Et position paper er udtryk for, at de regulerende myndigheder har samarbejdet og er blevet enige om, at TSO'ernes anmodning kan godkendes nationalt. Danmark og Sverige vil herefter senest den 13. juni 2023 træffe hver deres nationale afgørelse om godkendelse af anmodningen i forhold til henholdsvis Energinet og Svenska kraftnät.

INTRODUKTION TIL DET RELEVANTE MARKED

Det fysiske elsystem i Danmark består af to sammenkoblede synkronområder for henholdsvis Vestdanmark (DK1) og Østdanmark (DK2). DK1 er synkroniseret med Kontinentaleuropa og DK2 er synkroniseret med det nordiske område. Et synkronområde kan bestå af et eller flere Load Frequency Control (LFC)-kontrolområder eller LFC-kontrolblokke. Et LFC-kontrolområde udgør et fysisk, afgrænset område, som drives af én eller flere TSO'er, der opfylder EU-krav om last-frekvensregulering. En LFC-kontrolblok består af flere LFC-kontrolområder.

Elsektoren dækker alle led i værdikæden fra produktion, engrosmarked, transmission, distribution til detailmarked. Producenter og leverandører handler sammen på engrosmarkedet. Engrosmarkedet er opdelt i et day-ahead marked, intraday marked og balancemarked.

I elsystemet er der behov for konstant at opretholde balancen mellem produktion og forbrug. Energinet er som transmissionssystemoperatør (TSO) for det danske eltransmissionsnet ansvarlig for, at der er balance mellem produktion og forbrug i det danske elsystem døgnet rundt. Energinet har også ansvaret for den danske elforsyningsikkerhed, hvormed forstås, at der er elektricitet til rådighed for forbrugerne, når den efterspørges. Dette ansvar indebærer bl.a., at Energinet skal sørge for, at der ikke er overbelastning i transmissionsnettet.

Derudover har udvalgte aktører på elmarkedet status som balanceansvarlige. De balanceansvarlige aktører kan handle sig i balance på day-ahead markedet og intraday markedet. Day-ahead markedet er en daglig auktion kl. 12.00 for det efterfølgende døgn, hvor der fastsættes en fælles pris for hvert budområde for hver time. Elleverandører og -producenter handler i day-ahead-markedet for at dække produktion og forbrug for det følgende døgn. Day-ahead-markedet er det største marked, og mere end 70 procent af det samlede elforbrug i Norden handles her. Day-ahead markedet er samtidigt et fælleseuropæisk marked, hvor der bliver lavet en samlet optimering af produktion og forbrug på tværs af Europa. Alle balanceansvarlige aktører har muligheden for at deltage i dette marked, uanset om de er ansvarlige for produktion, forbrug eller handel.

Intraday markedet er et kontinuert marked, som åbner efter day-ahead markedet og i Danmark løber indtil én time før leveringstidspunktet. Hovedformålet med intraday markedet er, at markedsaktører kan handle sig i balance, hvis der skulle komme ændringer i deres produktionsplan eller forbrugsplan efter day-ahead handlen. F.eks. ved ændringer af vindprognoser eller nedbrud af et kraftværk.

Herefter ligger ansvaret for at balancere elsystemet alene hos TSO'en, der anvender systemydelser til at balancere markedet. Systemydelser er et samlet begreb for de ressourcer til produktion og forbrug af el, som har mulighed for at skrue op og ned for effekten. Disse ressourcer anvendes til at opretholde balancen og stabiliteten i elsystemet. Energinet indkøber systemydelser af markedsaktører, som kan aktiveres automatisk eller manuelt. Langt størstedelen af Energinets systemydelser består af reserver.

Reserver opdeles i reservekapacitet og reserveenergi. Førstnævnte sikrer rådigheden

af kapacitet, mens reserveenergien angår selve aktiveringen af reserven. Reservekapacitet indkøbes således for at opretholde sikker drift af elsystemet, så Energinet har sikkerhed for, at de nødvendige ressourcer er til rådighed, når behovet opstår.

Der er flere typer af reserver, herunder frekvenskontrolreserver (FCR). FCR udgør hurtigt aktiverede reserver af aktiv effekt, som Energinet kan anvende til at begrænse afvigelser fra el-systemets frekvens i tilfælde af ubalance.

Energinet og Svenska kraftnät har fælles regler for indkøb og udveksling af FCR i budområdet DK2 og i Sverige for at fremme markedseffektivitet til forskel fra to separate, nationale metoder. Energinet skal som systemansvarlig for budområdet DK2 sikre systemsikker drift i DK2, og Svenska kraftnät skal som systemansvarlig for Sverige sikre systemsikker drift i Sverige.

FCR er delt i to typer: Den frekvensstyrede normaldriftsreserve, betegnet FCR-N, som regulerer frekvensen inden for normaldriftsområdet på 49,9 - 50,1 hertz, og den frekvensstyrede driftsforstyrrelsesreserve, som betegnes FCR-D. FCR-D anvendes til at stabilisere frekvensen i nøddriftsområdet under 49,9 hertz.

FCR-D og FCR-N i DK2 leveres af el-produktions- og elforbrugsenheder, der automatisk reagerer på frekvensændringer i nettet. FCR-D reserven i DK2 aktiveres inden for 30 sekunder og er et asymmetrisk produkt, hvor op- og nedregulering indkøbes særskilt. FCR-N i DK2 aktiveres inden for 150 sekunder og er et symmetrisk produkt, hvor op- og nedregulering indkøbes samlet. FCR-N kan dog også være et asymmetrisk produkt, hvor op- og nedregulering indkøbes særskilt.

Behovet for FCR-D og FCR-N i DK2 er fastsat i en systemdriftsaftale, der er indgået mellem de nordiske landes TSO'er som gældende for det nordiske synkronområde, og som geografisk består af budområdet DK2, Norge, Sverige og Finland.

I den nordiske systemdriftsaftale er behovet for FCR-N i hele det nordiske synkronområde fastsat til 600 MW, hvoraf behovet i DK2 udgør +/- 18 MW, svarende til DK2's andel af det samlede elforbrug i det nordiske synkronområde. Behovet for FCR-D i DK2 fastsættes på baggrund af den totale mængde FCR-D i det nordiske system. Der indkøbes herved i alt +1.450 MW. DK2's andel af FCR-D opregulering udgør 44 MW. Det nordiske behov for FCR-D nedregulering er i alt -1.400 MW. DK2's andel af FCR-D nedregulering udgør 42 MW.

FORMÅLET MED UNDTAGELSEN

Formålet er overordnet set at sikre, at leverandører af balancerings tjenester ikke indbyrdes kan overføre forpligtelser til at levere FCR balanceringskapacitet mellem LFC-området DK2 og de enkelte budområder i Sverige (SE1, SE2, SE3 og SE4).

Leverandører af balancerings tjenester kan byde ind med FCR balanceringskapacitet i to komplementære auktioner henholdsvis senest kl. 00:30 og kl. 18:00 dagen før driftsdøgnet. Leverandører af balancerings tjenester kan anvende den anden auktion kl. 18:00 til at korrigere deres levering af FCR balanceringskapacitet, f.eks. hvis de mod forventning ikke kan levere den forventede balancekapacitet. Efter auktionen kl. 18:00 kan det

ske, at leverandører af balancerings tjenester på grund af uforudsete hændelser ikke har mulighed for at levere den lovede FCR balanceringskapacitet for det kommende driftsdøgn.

En leverandør af balancerings tjenester kan imidlertid indgå en aftale om at overføre sin leveringsforpligtelse til en anden leverandør af balancerings tjenester. En leverandør af balancerings tjenester har flere muligheder for at overføre sine leveringsforpligtelser, hvis det er muligt at gøre det både inden for og uden for et budområde. Omvendt er TSO'erne interesseret i at begrænse muligheden for at overføre leveringsforpligtelser til ikke at gælde mellem budområder, idet det vil kræve investeringer i processer og IT-systemer for at vurdere, om en konkret overførsel af leveringsforpligtelser ville være mulig uden at skade driftssikkerheden, jf. forklaring neden for.

Alternativt kan en leverandør af balancerings tjenester indgå en bilateral handel med TSO'erne om dækningsindkøb af den manglende FCR balanceringskapacitet, jf. forklaring neden for.

METODENS INDHOLD

TSO'ernes metodeforslag skal efter EBGL gøre rede for en række forhold, der er gengivet nedenfor.

KONTRAKTPERIODE FOR BALANCEKAPACITET

TSO'erne angiver i det forklarende dokument til metoden, at indkøb af FCR balancekapacitet sker hver dag i to komplementære auktioner, dagen før driftsdøgnet, for hver markedstidsenhed (MTU) i driftsdøgnet. Indkøb i auktionerne dækker budområderne DK2, SE1, SE2, SE3 og SE4.

GENNEMSIGTIGHED I BILATERALE HANDLER

De regulerende myndigheder har den 21. marts 2023 anmodet TSO'erne om en uddybende beskrivelse af gennemsigtigheden ved bilaterale handler. I forhold til offentliggjort materiale om bilaterale handler forklarer TSO'erne i svar af 12. april 2023, at proceduren for bilaterale handler bl.a. er beskrevet i den svenske "Balansansvarsavtal" og i "Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser".

I forhold til hvordan bilaterale handler foregår, anfører TSO'erne, at en dansk henholdsvis svensk leverandør af balancerings tjenester skal kontakte henholdsvis Energinet og Svenska kraftnät. TSO'erne forklarer endvidere, at det er Svenska kraftnät, der står for indkøb af FCR balanceringskapacitet både i de komplementære auktioner og eventuelt ved bilateral handel. Svenska kraftnäts procedure for indkøb af FCR balanceringskapacitet gennem bilaterale handler afhænger af, hvor tæt man befinder sig på driftsdøgnet, hvor FCR balanceringskapaciteten skal anvendes.

TSO'erne anfører således, at i det tilfælde at der er tilstrækkelig tid, vil Svenska kraftnät ringe rundt til samtlige svenske leverandører af balancerings tjenester for at indhente bud på den manglende mængde FCR balanceringskapacitet og pris for denne. Svenska kraftnät vil herefter vælge det bud med den laveste pris. Hvis Svenska kraftnät først bliver informeret tæt på driftsdøgnet, vil der ikke være tid til at kontakte alle leverandører af balancerings tjenester. Det betyder, at danske leverandører af balancerings tjenester

ikke vil blive kontaktet. Svenske leverandører af balancerings tjenester vil blive kontaktet pr. telefon, og hvis en leverandør af balancerings tjenester ikke svarer med det samme, vil Svenska kraftnät gå videre til den næste.

I forhold til krav til deltagelse i bilaterale handler for en leverandør af balancerings tjenester anfører TSO'erne, at alle prækvalificerede leverandører af FCR balanceringskapacitet har mulighed for at blive kontaktet af Svenska kraftnät og levere FCR balanceringskapacitet ved bilateral handel. Det forudsætter dog, at en leverandør af balancerings tjenester svarer på Svenska kraftnäts telefonopkald, og hurtigt kan give bud på den manglende mængde samt prisen for den.

I forhold til hvor stort markedet er for bilaterale handler svarer TSO'erne, at der i 2022 blev gennemført bilaterale handler for 208 timer svarende til 2,4 pct. af alle timer for alle typer FCR produkter. Mængden af FCR balanceringskapacitet, der blev indkøbt i disse timer, svarede til 0,02 pct. af den totale mængde FCR balanceringskapacitet, der blev købt i 2022. TSO'erne anfører endvidere, at bilaterale handler ikke skal forstås som handel med balanceringskapacitet i sædvanlig forstand, men noget der skal holdes på et absolut minimum, idet det er et resultat af, at en leverandør af balancerings tjenester ikke har kunnet opfylde sin forpligtelse til at levere FCR balanceringskapacitet og dermed potentielt kan skabe problemer for elsystemet.

OVERFØRSEL AF LEVERINGSFORPLIGTELSE FOR BALANCEKAPACITET

TSO'erne angiver i det forklarende dokument til metoden, at leverandører af balancerings tjenester ikke indbyrdes skal kunne overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem budområder, men gerne skal kunne overføre sådanne forpligtelser inden for et budområde.

TSO'erne angiver i forslaget, at det drejer sig om ikke at kunne overføre forpligtelser mellem budområderne SE1 – DK2, SE2 – DK2, SE3 – DK2 og SE4 – DK2.

TSO'erne foreslår i den forbindelse en ændring til metode for fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af FCR balanceringskapacitet i DK2 og Sverige, der blev godkendt af Forsyningstilsynet den 31. maj 2022. Metodeændringen går ud på, at det præciseres, at hver leverandør af balancerings tjenester kun kan overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet inden for de forbundne TSO'ers kontrolområde.

TSO'erne anfører endvidere i det forklarende dokument, at overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder potentielt kunne flytte FCR balanceringskapacitet til et budområde, hvor der ville være utilstrækkelig overførselskapacitet til rådighed for at kunne understøtte anvendelsen af FCR balanceringskapaciteten. Dette skal ses i lyset af, at overførsel af leveringsforpligtelser ville ske tæt på driftsdøgnet, og efter at TSO'erne har allokeret overførselskapacitet til day-ahead markedet. For at undgå en sådan situation ville TSO'erne være nødt til at udvikle processer og IT-systemer for at vurdere om en konkret overførsel af leveringsforpligtelser ville være mulig uden at skade driftssikkerheden i tilfælde af, at en sådan overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder var mulig.

TSO'erne anfører derfor i det forklarende dokument, at hvis der gives mulighed for overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder, vil behovet for at opretholde driftssikkerheden medføre yderligere omkostninger for de nordiske TSO'er og for leverandører af balancerings tjenester.

TSO'erne anfører dog, at hvis FCR markedet udvikler sig med flere og især mindre leverandører af balancerings tjenester, kan det give TSO'erne anledning til at revurdere, om overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder bør være muligt. Især de mindre leverandører af balancerings tjenester kan have fordele af muligheden for overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder, da de har begrænsede muligheder for at redistribuere leveringsforpligtelsen, hvis de ikke har så mange aktiver.

HØRINGSSVAR TIL TSO'ERS HØRING OVER METODEUDKAST

TSO'erne havde forud for anmeldelsen af anmodningen om undtagelse et udkast til forslaget i en offentlig høring af ca. en måneds varighed, fra den 19. oktober til den 18. november 2022. Der indkom høringssvar fra Ørsted A/S (herefter Ørsted).

Ørsted udtrykte ønske om at kunne overføre FCR-forpligtelse mellem leverandører af balanceringskapacitet på tværs af DK2 og Sverige. Ørsted angav, at det i modsat fald vil medføre et samfundsøkonomisk tab, fordi risikoen for betydelige tab ved dækningsindkøb mellem to de auktioner får markedsaktører til at pålægge en risikopræmie i den første auktion. Ørsted angav ligeledes, at processen ved behov for bilaterale aftaler med TSO'erne efter de to auktioner ikke er gennemsigtig og kan udelukke markedsaktører fra at levere potentielt billigere bud, hvilket kan medføre et samfundsøkonomisk tab. Ørsted opfordrede til, at der skabes transparens om bilaterale aftaler, såfremt overførsel af FCR-forpligtelse på tværs af DK2 og Sverige ikke bliver muligt.

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet har som led i behandlingen af sagen vurderet, hvem der kan anses som sagens parter.

Forsyningstilsynet anser Energinets helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959, som part i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand.

Forsyningstilsynet lægger herved vægt på, at Forsyningstilsynets aktuelle og konkrete afgørelse fastsætter, hvad der er eller skal være ret for Energinet Systemansvar A/S, der som forretningsområde bl.a. har systemansvaret for det danske el-transmissionsnet.

Forsyningstilsynet korresponderer som led i tilsynets behandling af sagen med Energinet Selvstændig Offentlig Virksomhed, CVR-nr. 28980671, Myndighedsenheden, der har funktion som Energinets kontaktpunkt for kommunikation med andre myndigheder.

HØRING

Forsyningstilsynet har gennemført en offentlig høring over anmodningen på dets hjemmeside fra den 12. januar til den 26. januar 2023. Der indkom høringssvar fra Ørsted. Ørsteds høringssvar indeholdt substantielt de samme forhold som angivet oven for vedrørende Ørsteds svar til TSO'ernes høring over metodeudkastet.

I afsnittet Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen forholder Forsyningstilsynet sig til det afgivne høringssvar.

Udkast til Forsyningstilsynets afgørelse om reviderede vilkår for at godkende Energinets undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige, blev den 30. maj 2023 sendt i partshøring hos Energinet med frist for svar den 7. juni 2023.

Partshøringen beror på, at når Forsyningstilsynet efter EBGL artikel 5, stk. 1, vil revidere et aktuelt TSO-forslag til vilkår, betingelser og metoder efter EBGL forud for Forsyningstilsynets godkendelse af disse vilkår m.v., skal et udkast til de reviderede vilkår m.v. sendes i en forudgående høring hos den eller de relevante TSO'er.

Energinet fremsendte partshøringssvar den 2. juni 2023. Energinet havde ingen kommentarer til udkastets materielle indhold, men rejste spørgsmål om den korrekte part for afgørelsen. Energinets partshøringssvar har ikke medført ændringer, idet Forsyningstilsynet henholder sig til den anførte part og begrundelsen herfor som anført i denne afgørelse.

RETSGRUNDLAG

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) NR. 2017/2195 AF 23. NOVEMBER 2017 OM FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR BALANCERING AF ELEKTRICITET, DER BETEGNES EBGL

Forsyningstilsynet har kompetence til at godkende forslag til vilkår og betingelser for undtagelse for at tillade overførsel af leverandører af balanceringstjenesters forpligtelser til at levere balanceringskapacitet, jf. artikel 5, stk. 3, litra d. EBGL artikel 5, stk. 3, litra d, har følgende ordlyd:

3. Forslag til følgende vilkår og betingelser eller metoder samt ændringer godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region:

[...]

d) undtagelsen, hvormed leverandører af balanceringstjenester ikke tillades at overføre deres forpligtelser til at levere balanceringskapacitet, jf. artikel 34, stk. 1, i det geografiske område, hvor balanceringskapacitet er anskaffet

Det følger af artikel 6, stk. 3, at TSO'erne kan anmode om ændring af en gældende metode. EBGL artikel 6, stk. 3, har følgende ordlyd:

3. Agenturet eller de regulerende myndigheder kan, alt efter hvem der er ansvarlig for vedtagelsen af vilkår og betingelser eller metoder i henhold til artikel 5, stk. 2, 3, og 4, anmode om forslag til ændringer af disse vilkår og betingelser eller metoder og fastsætte en frist for fremlæggelse af forslagene. TSO'er, der er ansvarlige for at udarbejde et forslag til vilkår og betingelser eller metoder, kan fremlægge forslag om ændringer heraf for de regulerende myndigheder og agenturet. Forslagene om ændring af vilkår og betingelser eller metoder sendes i høring i overensstemmelse med proceduren i artikel 10 og godkendes i overensstemmelse med proceduren i nærværende artikel 4 og 5.

Forsyningstilsynet har kompetence til at godkende forslag til vilkår og betingelser for fastsættelse af fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af balanceringskapacitet, jf. artikel 5, stk. 3, litra b. Artikel 5, stk. 3, litra b, har følgende ordlyd:

3. Forslag til følgende vilkår og betingelser eller metoder samt ændringer godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region:
  - b) fastsættelse af fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af balanceringskapacitet, jf. artikel 33, stk. 1, i det geografiske område, som omfatter to eller flere TSO'er, der udveksler eller er villige til at udveksle balanceringskapacitet gensidigt

Forsyningstilsynet skal ved sin godkendelse påse, at forslag til vilkår og betingelser er i overensstemmelse med formålet med EBGL og bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked, jf. artikel 5, stk. 1, og artikel 3.

Det følger af artikel 3, at EBGL bl.a. har til formål at øge effektiviteten af balancering og effektiviteten af europæiske og nationale balancemarkeder samt at integrere balancemarkederne og fremme mulighederne for at udveksle balancerings tjenester samt samtidig bidrage til driftssikkerhed.

EBGL artikel 5, stk. 1, har følgende ordlyd:

1. Hver enkelt regulerende myndighed eller agenturet, alt efter hvad der er relevant, godkender de vilkår og betingelser eller metoder, som TSO'erne har udarbejdet, i henhold til stk. 2, 3 og 4. I den agenturet eller de relevante regulerende myndigheder godkender vilkår og betingelser eller metoder, reviderer de om nødvendigt forslagene efter høring af de respektive TSO'er for at sikre, at de er i overensstemmelse med formålet med denne forordning og bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked.

EBGL artikel 3, stk. 1, litra a-d, har følgende ordlyd:

1. Denne forordning har til formål at:
  - a) fremme effektiv konkurrence, ikke-diskrimination og gennemsigtighed på balancemarkederne
  - b) øge effektiviteten af balancering og effektiviteten af europæiske og nationale balancemarkeder
  - c) integrere balancemarkederne, fremme mulighederne for at udveksle balancerings tjenester og samtidig bidrage til driftssikkerheden
  - d) bidrage til effektiv og langsigtet drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen samt til, at day-ahead-, intraday- og balancemarkederne fungerer effektivt og konsekvent.

Det følger af artikel 34, stk. 1, at de berørte TSO'er kan anmode om en undtagelse for at tillade leverandører af balancerings tjenester at overføre deres forpligtelser til at levere balanceringskapacitet, hvis kontraktperioderne for balanceringskapacitet er nøje begrænset til kortere end en uge i henhold til artikel 32, stk. 2, litra b.

Artikel 34, stk. 1, har følgende ordlyd:

1. I den for geografiske områder, hvor balanceringskapacitet er anskaffet, skal TSO'erne give tilladelse til, at leverandører af balancerings tjenester kan overføre deres forpligtelser til at levere balanceringskapacitet. Den eller de berørte TSO'er kan anmode om en undtagelse, hvor kontraktperioderne for balanceringskapacitet i henhold til artikel 32, stk. 2, litra b, er nøje begrænset til kortere end en uge.

Det følger af artikel 33, stk. 1, at de berørte TSO'er skal anmelde en metode for udveksling og anskaffelse af FCR balanceringskapacitet, herunder anmelde en ændring til denne metode, såfremt at de ønsker en undtagelse for at tillade leverandører af balancerings tjenester at overføre deres forpligtelser til at levere balanceringskapacitet.

Artikel 33, stk. 1, har følgende ordlyd:

1. To eller flere TSO'er, der udveksler eller er villige til at udveksle balanceringskapacitet gensidigt, skal udforme et forslag til fastsættelse af fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af balanceringskapacitet under overholdelse af de i artikel 32 fastsatte krav.

Det følger af artikel 32, stk. 2, litra b, at TSO'er skal opstille regler for anskaffelse af balanceringskapacitet, og at disse regler skal overholde principper om, at anskaffelsesproceduren skal gennemføres kort før driftsøjeblikket så vidt muligt, og når det er økonomisk effektivt.

Artikel 32, stk. 2, litra b, har følgende ordlyd:

2. Alle TSO'er, der anskaffer balanceringskapacitet, skal opstille regler for anskaffelse af balanceringskapacitet i forslaget til vilkårene og betingelserne for leverandører af balancerings tjenester i henhold til artikel 18. Reglerne for anskaffelse af balanceringskapacitet skal overholde følgende principper:

[...]

- b) anskaffelsesproceduren skal gennemføres kort før driftsøjeblikket så vidt muligt, og når det er økonomisk effektivt

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om Energinets anmodning af 30. november 2022 om undtagelse fra at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige kan godkendes.

Forsyningstilsynet finder, at den anmeldte metode er omfattet af Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (EBGL).

Forsyningstilsynets afgørelse træffes med hjemmel i EBGL artikel 5, stk. 3, litra d, samt artikel 6, stk. 3, jf. artikel 5, stk. 3, litra b. Forsyningstilsynet skal i sin afgørelse vurdere, anmodningen efter reglerne i EBGL artikel 32, 33 og 34 samt artikel 5, stk. 1, og artikel 3.

Forsyningstilsynets godkendelse af en regional metode skal ske i samarbejde med de øvrige regulerende myndigheder i regionen, aktuelt den svenske regulerende myndighed.

Forsyningstilsynet bemærker, at EBGL artikel 34, stk. 1, fastsætter, at TSO'erne kan anmode om en undtagelse, hvor kontraktperioderne for balanceringskapacitet i henhold til EBGL artikel 32, stk. 2, litra b, er nøje begrænset til kortere end en uge. Artikel 32,

stk. 2, litra b, fastsætter, at anskaffelsesproceduren skal gennemføres kort før driftsøjeblikket så vidt muligt, og når det er økonomisk effektivt. Forsyningstilsynet vil nedenfor redegøre for sin begrundelse for, at Energinets anmodning opfylder disse krav.

Forsyningstilsynet bemærker desuden, at Energinets anmodning indebærer en ændring af en allerede godkendt metode til udveksling og anskaffelse af balanceringskapacitet i henhold til EBGL artikel 33, stk. 1. Forsyningstilsynet bemærker, at artikel 6, stk. 3, i EBGL fastsætter, at de relevante TSO'er kan anmode om ændring af allerede godkendte metoder. Forsyningstilsynet skal godkende Energinets anmodning om ændring af en allerede godkendt metode i medfør af artikel 5, stk. 3, litra b, og Forsyningstilsynets afgørelse skal vurderes i henhold til artikel 33, stk. 1, der henviser til kravene i artikel 32. Forsyningstilsynet vil således desuden nedenfor redegøre for Forsyningstilsynets godkendelse af, at Energinets metode for udveksling og anskaffelse af balanceringskapacitet kan ændres.

Forsyningstilsynet vil herudover vurdere, om anmodningen er i overensstemmelse med artikel EBGL 5, stk. 1, samt formålsbestemmelsen i EBGL artikel 3, stk. 1, litra a-d.

Forsyningstilsynet bemærker endelig, at anmodningen angiver det geografiske anvendelsesområde til at være budområdegrænserne SE1 – DK2, SE2 – DK2, SE3 – DK2 og SE4 – DK2. Forsyningstilsynet og den svenske regulerende myndighed vurderer, at det ikke er relevant at identificere det eller de enkelte svenske budområder, hvor kapacitet til udveksling af FCR med budområde DK2 kommer fra. Forsyningstilsynet og den svenske regulerende myndighed har fundet grundlag for redaktionelt at rette TSO'ernes anmodning om undtagelse, så anmodningens geografiske anvendelsesområde alene omfatter budområdet DK2 og Sverige.

Forsyningstilsynet og den svenske regulerende myndighed er enige om, at der herved alene er tale om en redaktionel rettelse, der ikke har karakter af en revision af vilkår m.v. forud for godkendelse af anmodningen, som ellers vil være omfattet af EBGL artikel 5, stk. 1.

Forsyningstilsynet bemærker, at Energinet skal offentliggøre godkendte vilkår, betingelser og metoder på internettet efter EBGL artikel 7.

Forsyningstilsynet anviser derfor Energinet til at offentliggøre på internettet:

Forsyningstilsynets og den svenske regulerende myndigheds revision af TSO'ernes forslag af 1. april 2022 om et dansk-svensk FCR-marked.

Forsyningstilsynets og den svenske regulerende myndigheds redaktionelt rettede udgave af TSO'ernes forslag af 30. november 2022.

Energinet kan opfylde pligten ved at offentliggøre metoderne på hjemmesiden for samarbejdsorganisationen for de europæiske el-TSO'er, ENTSO-E og/eller på hjemmesiden for Nordisk Regionalt Koordinationscenter, men hvis offentliggørelse af metoderne ikke kan ske snarest på hjemmesiden for ENTSO-E og/eller Nordisk Regionalt Koordinationscenter, har Energinet selvstændig pligt til at offentliggøre metoderne på Energinets egen hjemmeside.

Energinets offentliggørelse af metoderne på internettet skal pga. krav til web-tilgængelighed ske i rensket version uden ændringsmarkeringer.

Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen afsluttes herefter med Forsyningstilsynets sammenfattende vurdering af kriterierne for at træffe afgørelse om Energinets anmodning.

ANMODNING OM UNDTAGELSE

Forsyningstilsynet bemærker, at TSO'erne i det forklarende dokument til metoden oplyser om afholdelse af to komplementære, daglige auktioner dagen før driftsdøgnet, hvilket vil sige at kontraktperioden for FCR balanceringskapacitet svarer til day-ahead markedet. Forsyningstilsynet finder således, at kontraktperioden er nøje begrænset til kortere end en uge i overensstemmelse med de materielle krav efter EBGL artikel 32, stk. 2, litra b. TSO'erne opfylder dermed kravet i EBGL artikel 34, stk. 1, for at kunne anmode om en undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige.

Forsyningstilsynet bemærker, at TSO'erne gensidigt udveksler eller er villige til gensidigt at udveksle balanceringskapacitet i form af FCR mellem LFC-området Østdanmark og Sverige. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at TSO'erne anskaffer balanceringskapacitet inden for et geografisk afgrænset område, og derfor som udgangspunkt skal tillade, at leverandører af balancerings tjenester kan overføre deres forpligtelser til at levere balanceringskapacitet.

Forsyningstilsynet bemærker imidlertid, at TSO'erne i det forklarende dokument til metoden oplyser, at overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder vil medføre yderligere omkostninger for TSO'erne og leverandører af balancerings tjenester, men det er ikke klart i hvor høj grad det vil medføre forbedringer i markedseffektivitet.

Forsyningstilsynet lægger vægt på, at disse yderligere omkostninger vil være nødvendige for, at TSO'erne kan udvikle processer, hvor der kan ske overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder, uden at det vil skade driftssikkerheden.

Forsyningstilsynet lægger ligeledes vægt på, at leverandører af balancerings tjenester kun vil have kort tid til at ændre deres leveringsforpligtelser efter FCR kapacitetsmarkedet er lukket, og at de under alle omstændigheder har adgang til at overføre leveringsforpligtelser inden for et budområde. Derfor forventer Forsyningstilsynet, at overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder vil være af begrænset omfang.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at en tilladelse til at overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem budområder for LFC-området Østdanmark og Sverige risikerer at medføre omkostninger for TSO'erne og leverandører af balancerings tjenester, uden at det vil medføre et betydeligt mere effektivt marked for mFRR balanceringskapacitet. Forsyningstilsynet vurderer som følge heraf, at en undtagelse vedrørende overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder ikke forventes at reducere effektiviteten i FCR balanceringsmarkedet.

ÆNDRING AF METODE

Forsyningstilsynet bemærker, at TSO'erne foreslår en metodeændring til de fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af FCR balancekapacitet i DK2 og Sverige, der blev godkendt af Forsyningstilsynet den 31. maj 2022. Metodeændringen indebærer, at hver leverandør af balancerings tjenester kun kan overføre forpligtelser til at levere balanceringskapacitet inden for de forbundne TSO'ers kontrolområde.

TSO'ernes forslag til metodeændring er i overensstemmelse med EBGL artikel 6, stk. 3, der fastsætter, at de relevante TSO'er kan anmode om ændring af allerede godkendte metoder.

Forsyningstilsynet skal godkende Energinets anmodning om ændring af en allerede godkendt metode i medfør af EBGL artikel 5, stk. 3, litra b, der vedrører fastsættelse af fælles og harmoniserede regler og processer for udveksling og anskaffelse af FCR balanceringskapacitet i DK2 og Sverige.

Forsyningstilsynet bemærker, at TSO'erne foreslår som eneste ændring til metoden efter EBGL artikel 33, stk. 1, at leverandører af balancerings tjenester kun må udveksle balanceringsforpligtelser inden for samme kontrolområde. Forsyningstilsynet finder, at denne ændring er nødvendig for, at undtagelsen efter EBGL artikel 34, stk. 1, har virkning over for leverandører af balancerings tjenester.

Forsyningstilsynet vurderer på den baggrund, at Energinets anmodning om ændring af metoden opfylder betingelserne efter EBGL artikel 33, stk. 1.

VURDERING AF ANMODNINGEN I FORHOLD TIL ARTIKEL 5, STK. 1 SAMT FORMÅLENE MED EBGL

Det følger af artikel 5, stk. 1, at Forsyningstilsynet ved sin godkendelse skal påse, at forslag til vilkår og betingelser er i overensstemmelse med formålet med EBGL samt bidrager til markedsintegration, ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et velfungerende marked.

Forsyningstilsynet finder overordnet, at det fælles marked for FCR balanceringskapacitet mellem DK2 og Sverige fremmer EBGL's formålsbestemmelser som angivet ovenfor.

Det fælles marked for FCR balanceringskapacitet giver markedsaktørerne mulighed for at afsætte i det marked, der giver den største samfundsøkonomiske værdi, fremfor at være begrænset af et budområde eller en landegrænse. Dette sker ved at muliggøre udveksling og anskaffelse af FCR balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige. Forsyningstilsynet vurderer, at dette vil medvirke til at fremme markedsintegration, effektiv konkurrence og et velfungerende marked for FCR balanceringskapacitet.

Forsyningstilsynet vurderer derudover, at leverandører af balancerings tjenester fortsat vil kunne bruge muligheden for at overføre deres forpligtelse til at levere balanceringskapacitet inden for et budområde, som et redskab til at ændre deres leveringsforpligtel-

ser efter FCR kapacitetsmarkedet er lukket, såfremt det er nødvendigt. Forsyningstilsynet vurderer samtidig, at det understøtter Forsyningstilsynets forventning om, at overførsel af leveringsforpligtelser mellem budområder ville være af begrænset omfang, hvis det var muligt, og en undtagelse for at overføre leveringsforpligtelser mellem budområder således ikke forventes at reducere effektiviteten i FCR balancemarkedet.

Forsyningstilsynet er dog opmærksom på betingelsen om ikke-diskrimination og relationen til mulig manglende gennemsigtighed ved bilaterale handler. TSO'erne har gennemført en offentlig høring forud for anmeldelsen af undtagelsen fra den 19. oktober til den 18. november 2022. Derudover har Forsyningstilsynet gennemført en offentlig høring over undtagelsen på Forsyningstilsynets hjemmeside fra den 12. januar til den 26. januar 2023.

En høringspart udtrykte ønske om at kunne overføre FCR-forpligtelse mellem leverandører af balanceringskapacitet på tværs af DK2 og Sverige. Såfremt dette ikke er muligt, opfordrede høringsparten til at der skabes gennemsigtighed om bilaterale aftaler.

Forsyningstilsynet har den 21. marts 2023 anmodet TSO'erne om en uddybende beskrivelse af gennemsigtigheden ved bilaterale handler, som TSO'erne svarede på den 12. april 2023. Forsyningstilsynet finder, at gennemsigtigheden i forbindelse med bilaterale handler ikke er så tydelig, at forskelsbehandling af leverandører af balancerings tjenester ikke fuldstændig kan udelukkes.

Forsyningstilsynet bemærker, at det ud fra TSO'ernes uddybende beskrivelse fremgår, at Svenska kraftnät kun kontakter svenske leverandører af balancerings tjenester, når tiden er knap. Det er usikkert om danske leverandører af balancerings tjenester kontaktes, når der er bedre tid, idet TSO'erne kun eksplicit nævner, at de kontakter de svenske leverandører af balancerings tjenester. TSO'erne henviser til, at proceduren for bilaterale handler bl.a. er beskrevet i den svenske "Balansansvarsavtal" og i "Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser". Forsyningstilsynet vurderer imidlertid, at det er yderst begrænset, hvad der står om procedure for bilaterale handler i "Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser".

Forsyningstilsynet finder imidlertid, at bilaterale handler kan betragtes som nødtilfælde, hvor alternativ levering af den manglende FCR balanceringskapacitet skal ske under tidspres, hvilket må tillade TSO'erne et manøvrerum for at få de nødvendige bud hurtigt, selv om dette medfører, at alene svenske leverandører af balancerings tjenester kontaktes.

Forsyningstilsynet finder ligeledes, at de bilaterale handlers størrelse skal tages i betragtning. TSO'erne har oplyst, at der for 2022 kun blev gennemført bilaterale handler for 208 timer svarende til 2,4 pct. af alle timer for alle typer FCR produkter, og at mængden af FCR balanceringskapacitet, der blev indkøbt i disse timer, svarede til 0,02 pct. af den totale mængde FCR balanceringskapacitet, der blev købt i 2022. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at bilaterale handler er af så begrænset omfang, at de ikke har nævneværdig indflydelse på, hvor velfungerende og ikke-diskriminerende det samlede marked for FCR balancetekapacitet er.

Forsyningstilsynet vurderer derfor, at ovenstående ikke bryder med princippet om ikke-diskrimination eller gennemsigtighed. Forsyningstilsynet finder dog, at med henblik på at øge gennemsigtigheden på FCR markedet, bør Energinet gøre det klart, hvem der kontaktes hvornår og hvordan i forbindelse med bilaterale handler, og beskrive dette tydeligere i "Systemydelse til levering i Danmark – Udbudsbetingelser".

SAMMENFATTENDE VURDERING

Forsyningstilsynet bemærker, at Forsyningstilsynet har kompetence efter EBGL artikel 5, stk. 3, litra b og d, artikel 6, stk. 3, samt artikel 33, stk. 1, og artikel 34, stk. 1, til at godkende Energinets anmodning af 30. november 2022 om undtagelse fra at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige.

Forsyningstilsynet bemærker dernæst, at de regulerende myndigheder i kraft af et fælles position paper af 12. maj 2023 er enige om at godkende anmodningen.

Forsyningstilsynet finder dertil, som led i en samlet gennemgang og vurdering af anmodningen, at den opfylder de sammenhængende, materielle krav og principper ifølge EBGL til en undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem budområder.

Forsyningstilsynet godkender på denne baggrund Energinets anmodning om undtagelse for at tillade overførsel af forpligtelser til at levere balanceringskapacitet mellem LFC-området Østdanmark og Sverige.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSEN

Forsyningstilsynets afgørelse offentliggøres i Forsyningstilsynets Afgørelsesdatabase på Forsyningstilsynets hjemmeside, <https://afg.forsyningstilsynet.dk/>.

Offentliggørelsen sker i ét samlet dokumentformat inklusive Forsyningstilsynets og den svenske regulerende myndigheds position paper af 12. maj 2023 om godkendelse af anmodningen.

Offentliggørelsen sker på grundlag af elforsyningslovens § 78 b, stk. 1, som fortolket set i lyset af artikel 59, stk. 8, jf. stk. 7, i direktiv (EU) 2019/944. Denne fortolkning indebærer, at der skal ske offentliggørelse af Forsyningstilsynets afgørelser, hvad enten de træffes efter elforsyningsloven eller efter EU-retsakter med direkte virkning, herunder den aktuelt relevante EU-forordning 2017/2195, der betegnes EBGL.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89 i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021.

Klagen skal være skriftlig og skal være indgivet til klagenævnet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævneshuset
Toldboden 2
8800 Viborg
Telefon +45 72 40 56 00
E-mail-adresse ekn@naevneshuset.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget), og nævnets klagebehandling, fremgår af Energiklagenævnets hjemmeside, www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Bjørn Denninger
Fuldmægtig
Tlf +45 4171 5408
bjde@forsyningstilsynet.dk